

STIKSTOFCLAIM.NL

**JAARVERSLAG
2024**

Bestuursverslag &
financieel verslag

WOORD VOORAF VAN DE VOORZITTER

Terugblik 2024

Wat zou ik graag, in het voorwoord van het jaarverslag 2024 zijn begonnen met de mededeling dat stikstofclaim opgeheven zou worden omdat de agrarische sector eindelijk weer onderdeel van het politieke beleid was geworden in plaats van in de hoek te staan waar de klappen maar blijven vallen. Maar helaas, in plaats daarvan was het opnieuw een jaar waarin stikstof-, mest-, natuur- en waterbeleid vaak weer haaks leken te staan op de dagelijkse werkelijkheid van onze aangeslotenen. Weer een jaar waar het niet ging over kennis en oplossingen maar waar stilstand voor boeren de enige zekerheid was, of het nu ging om vergunningen, grondgebruik, mestplaatsing, financiering, toekomst perspectief of de vraag of een bedrijf überhaupt nog op een fatsoenlijke manier verder kan. Voor SSC een jaar waarin tegelijk met de toename van het aantal aangeslotenen ook de vragen, stukken, adviezen, zienswijzen, procedures, bijeenkomsten en gesprekken met aangeslotenen, organisaties en politiek toenamen. Maar 2024 was ook het jaar dat we als collectief van ons hebben laten horen, zo heeft een groot deel van de aangeslotenen met de door ons samengevatte informatie en toelichting een zienswijze tegen het bijplussen van natuur ingediend in totaal rond de 950. Die zienswijze was belangrijk, het plan had grote gevolgen kunnen hebben voor grond, landbouwstructuur en bedrijfsopvolging. Uiteindelijk heeft het nieuwe kabinet er een streep doorgezet en hoewel er niets is opgelost, is erger wel voorkomen en

nog belangrijker het liet zien dat als we georganiseerd blijven en goed onderbouwde weerstand blijven geven, het ertoe doet.

Een ander belangrijk resultaat in 2024 was het dossier gasvormige verliezen bij melkvee. Wij hebben het CLM gevraagd een studie uit te voeren naar alle beschikbare kennis over gasvormige stikstofverliezen. De uitkomsten daarvan zijn gedeeld met belangenbehartigers, beleidsmedewerkers en Tweede Kamerleden, dat heeft heel wat overleggen en afspraken gekost maar het is door de politiek opgepakt en uiteindelijk besloot de minister om de correctie voor gasvormige verliezen te verhogen van 8,5% naar 14%.

Dat is nog niet waar het volgens ons uiteindelijk zou moeten zijn, maar het is wel een concrete stap. Ook qua juridische ondersteuning was 2024 een intensief jaar, het Woo/Wob-dossier tegen TNO over de 25 km-afkapgrens, een zaak rond een PAS-melder in Overijssel, de procedure van Greenpeace tegen de Staat en het dossier Rivierengebied/Nitraatrichtlijn.

In de Greenpeace-zaak hebben we ons als derde belanghebbende gevoegd, zodat ook het belang van de boeren en andere betrokkenen in de procedure naar voren kwam. Dat blijft jammer genoeg nog wel even nodig, lijkt het. Te vaak en te makkelijk worden grote beslissingen genomen op basis van modellen en aannames waarbij de gevolgen zonder problemen richting de agrarische sector worden afgevoerd, ver weg bij Den Haag.

[Lees verder op volgende pagina](#)

WOORD VOORAF VAN DE VOORZITTER

Terugblik 2024

Daarnaast hebben wij contact onderhouden met andere organisaties, sectorpartijen, Tweede Kamerleden en betrokkenen binnen het ministerie. In oktober hebben wij de minister verzocht om SSC, als stichting met meer dan 3.000 aangeslotenen, te betrekken bij de reguliere overleggen over mest en stikstof, het feit dat zij hier niet zelf mee kwamen benadrukt het belang dat wij ons nog meer moeten laten horen als collectief. Laten we hopen dat aan tafel zitten in ieder geval tijd, schade en geld gaat schelen, want liever aan de voorkant al ingrijpen dan achteraf steeds moeten repareren. Het eerste jaar als opvolger van John Spithoven zit er op en daarmee het vijfde jaar van SSC. Waar SSC vandaag staat, hebben we aan John te danken, maar in zijn rol als adviseur blijft hij betrokken bij SSC. Het was een jaar vol strijd en wie bereid is te strijden moet bereid zijn om soms te winnen en soms te verliezen, maar met elkaar winnen we altijd meer dan dat we verliezen. Misschien niet altijd zichtbaar, soms is het door druk op de ketel te houden of door mensen met elkaar in contact te brengen. De juridische trajecten zijn vaak het meest zichtbaar maar vraagt ook het meeste

geduld, maar 2024 heeft opnieuw laten zien dat vasthoudendheid zin heeft. Voor en vooral met onze aangeslotenen blijven we werken aan rechtszekerheid, beleid dat feitelijk klopt maar ook ergens toe doet, we blijven inzetten op gebruik van metingen waar dat kan, streven naar de werkelijkheid gebaseerde beoordelingen van vergunningen en ruimte voor agrarische bedrijven die al jarenlang gedwongen worden om mee te spelen met een politiek spel, waarbij ook de regels van het spel continu eenzijdig worden aangepast. De lijst blijft groeien, bedrijven die ten onder dreigen te gaan door gebrek aan duidelijkheid op basis van een transparantie en inhoudelijke kennis. Toch kijken we tevreden en dankbaar terug op dit jaar.

De openheid en het vertrouwen vanuit de achterban in SSC doet ons realiseren dat we ondertussen in woord en daad een sterk collectief zijn. De opkomst en betrokkenheid van de aangeslotenen (en overige belanghebbenden) voor de informatieavonden laat zien dat de rest er ook zo in staat. Dus ook in 2025 hopen we weer op jullie actieve steun en wederzijdse informatie uitwisseling.

Jan Cees Vogelaar
(voorzitter stikstofclaim)

BESTUUR

Het stikstofdossier is niet een eenvoudig juridisch probleem is. Het raakt vergunningen, eigendomsrechten, investeringen, bedrijfscontinuïteit, natuurbeleid, ammoniakemissie, modelberekeningen, schade, regelgeving en vertrouwen in de overheid. Om die belangen zorgvuldig te behartigen, is een bestuur nodig dat zowel de juridische inzet begrijpt als de praktijk waarvoor wordt opgekomen. Stichting Stikstofclaim ziet het bestuur daarom niet als een formeel orgaan op afstand, maar als een inhoudelijk betrokken bestuur dat de belangen van de achterban kent, signalen uit de praktijk meeneemt en procedures laat ondersteunen door gespecialiseerde juridische deskundigheid. Daarmee is de stichting in staat om collectieve belangen op een zorgvuldige, deskundige en representatieve manier te behartigen.

Jan Cees Vogelaar

Voorzitter

Jarenlange ervaring als melkveehouder en een goed afgestemde politieke antenne. Richt zich met name op hoe beleid op het erf uitpakt en alle gevolgen die dit heeft voor partijen. Hij is daarmee ook het eerste aanspreekpunt voor alle relevante partijen rondom het stikstofbeleid. De informatie en kennis uit deze gesprekken, gebruikt de stichting weer om de koers te bepalen.

Mieke Smits

Secretaris

Kent uit ervaring de impact van stikstof- en ammoniakbeleid op bedrijfsvoering, vergunningen, investeringen en toekomstperspectief. Focus op wat modellen aannemen versus wat in de praktijk wordt gemeten. Schakel tussen bij aangesloten en speelt en de onderbouwing van de dossiers. Vertaalt vragen en knelpunten naar bestuurlijke keuzes en juridische aandachtspunten.

Piet Faber

Penningmeester

Meerdere bestuursleden binnen SSC zijn ook als bestuurslid nauw betrokken bij andere belangenbehartigers, op die manier borgen we de continuïteit binnen de sector en efficiëntie binnen de belangenbehartiging. Met zijn kennis en ervaring binnen de pluimveesector brengt hij de signalen uit deze sector in zicht.

Marcel Doeschot

Lid

Kennis en ervaring in de varkenshouderij, met name expertise op het gebied van vergunningen in combinatie met emissie eisen. Kent als geen ander de specifieke uitdagingen binnen de intensievere sector en zorgt dat eventuele onwerkbaar details in de regelgeving bij het bestuur in zicht blijven.

SJOERD MENSORIDES

Lid

Melkveehouder, en dubbelrol bij Agractie en Stikstofclaim waardoor hij zorgt voor een nauwe samenwerking tussen beide organisaties in de situaties waarin Nederland zich bevindt met het huidige stikstofbeleid. Blijft het gesprek aangaan met alle belanghebbende partijen om tot een oplossing te komen die toekomstbestendig is in de algemene zin van het woord en niet in politieke zin.

Leonie Bosch

Lid

Ervaring in het hoger onderwijs, onderzoek, melkveehouderij en fruitteelt. Focus ligt met name op bevestigen of weerleggen van externe rapporten en documenten. Zal in de nabije toekomst ook de taak op zich nemen om de huidige communicatiemogelijkheden met aangesloten en belanghebbenden te actualiseren en uit te breiden.

Geke Karssens

Lid

Agrarisch adviseur en juridisch adviseur op het gebied van mestwetgeving, GLB, KringloopWijzer, stikstof, vergunningen en bezwaarprocedures. Vanwege haar functie als beleidsmedewerker voor BBB Drenthe heeft zij haar actieve bestuursrol in 2024 beëindigd bij SSC, zij zet haar rol voort als adviseur voor SSC.

STATUTEN

Stikstofclaim behartigt de belangen van aangeslotenen en belangstellende die negatieve effecten ondervinden van beleid rond stikstof, ammoniak, natuur, water en mest.

De stichting doet dit via informatievoorziening, onderzoek, zienswijzen, bestuurlijk overleg, juridische ondersteuning en indien nodig, voeren of ondersteunen van procedures.

Per dossier bepaalt het bestuur, op basis van ingewonnen (juridisch) advies, welke aanpak past. Dit kan b.v. d.m.v. individuele ondersteuning, organiseren van collectieve acties, proefprocedures, optreden als gemachtigde in bestuursrechtelijke trajecten, of zelfstandig optreden binnen de statutaire doelen.

AANGESLOTENEN

2024

60

PAS melders
bijgestaan

3.200

Aangeslotenen

uit

10

Informatie
bijeenkomsten

12

Provincies

2.824

Gemiddeld aantal website
bezoekers per maand

De deelnemers aan Stichting Stikstofclaim bestaan voornamelijk uit agrarische ondernemers die nu of op termijn negatieve effecten ondervinden van beleid en regelgeving met betrekking tot, onder andere, stikstof, ammoniak, natuur, water en mest.

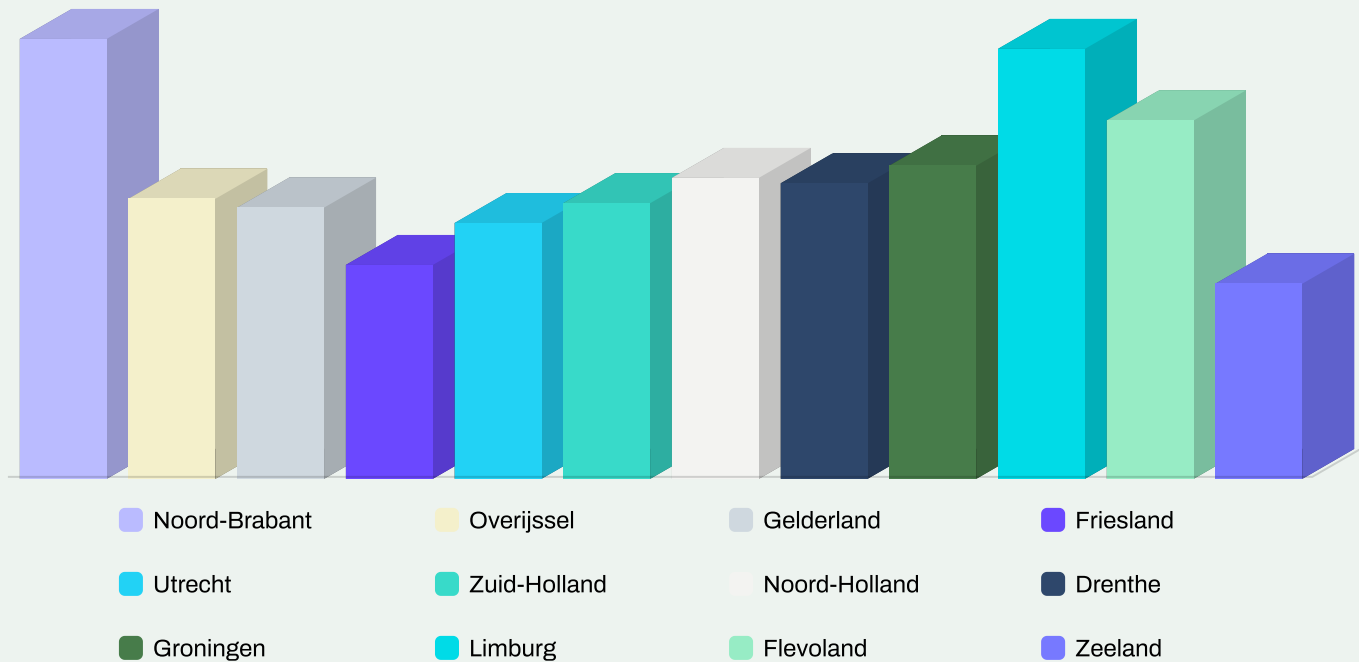
Maar niet alleen uit boeren, stikstofclaim is er ook voor ieder andere persoon, organisatie of onderneming die te maken krijgt met negatieve gevolgen als gevolg van het beleid rondom stikstof, ammoniak, natuur, water en mest.

Op onze website kunt u informatie en een compleet overzicht vinden van de 2024 activiteiten met en voor onze aangeslotenen.

www.stikstofclaim.nl

WIE

Veehouderijen aangesloten per provincie in % van totaal aantal per provincie

WAT

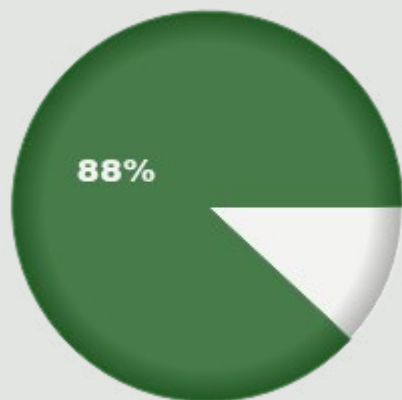
Het vertrouwen van onze aangeslotenen brengt een grote verantwoordelijkheid voor de stichting met zich mee. Een verantwoordelijkheid die heel serieus genomen wordt. Dit leidde in 2024 onder andere tot het verzoek van SSC aan de minister om de stichting structureel uit te nodigen wanneer er met de sector gesproken wordt.

2024 stond in het teken van dossiers die zonder uitzondering, voor veel leden speelden. Zoals de NLPG, gasvormige verliezen, PAS-melders, de Greenpeace-procedure, habitattypen bijplussen, het Woo/Wob- TNO over de 25 km-afkapgrens, Nitraatrichtlijn en de verlaging van het mestplafonds met afroaming van productierechten.

FINANCIIEEL VERSLAG

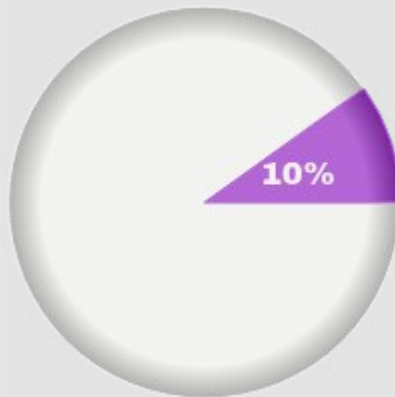
UITGAVEN

ONDERSTEUNING

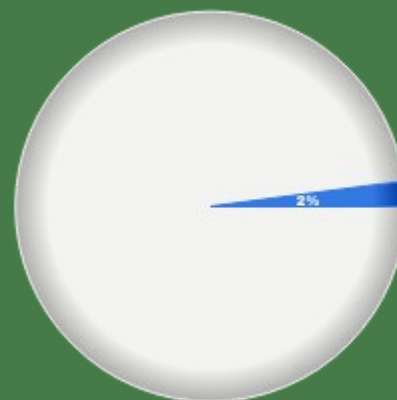
Percentage van de totale uitgaven besteed aan juridische ondersteuning ten bate van de aangeslotenen.

OVERIG

Percentage van de totale uitgaven besteed anders dan aan ondersteuning en bestuur.

BESTUUR

Percentage van de totale uitgaven besteed aan onkostenvergoedingen bestuur.

OPBRENGSTEN

DONATIES

Food Security Update

"Verstoringen op de energiemarkten en in de zeevaart zullen de transport-, meststof- en productiekosten aanzienlijk doen stijgen, met gevolgen voor de wereldwijde voedselprijzen. Het Wereldvoedselprogramma heeft gewaarschuwd dat tegen medio 2026 naast de huidige 87 miljoen mensen nog eens 45 miljoen mensen in acute hongersnood terechtkomen, waardoor de wereldwijde hongersnood een recordhoogtes zou bereiken."

[worldbank.org](https://www.worldbank.org)

Jaarrekening 2024

ACTIVA		
	<u>Vlottende activa</u>	€ 124.554
PASSIVA		
	<u>Te betalen</u>	€ 7.502
	<u>Reserveringen</u>	€ 117.052
	€ 124.554	€ 124.554

WINST & VERLIES REKENING 2024

OPBRENGSTEN			
<u>Donaties</u>	€	191.710	
KOSTEN			
<u>Ondersteuning</u>			€ 224.529
<u>Algemene kosten</u>			€ 9.217
<u>Communicatie en presentatie</u>			€ 6.244
<u>Onkostenvergoeding bestuur</u>			
<u>Reiskosten en verblijfkosten</u>	€	2.280	
<u>Vaste vergoeding voorzitter</u>	€	3.000	
			€ 5.280
<u>Incidenteel</u>			€ 4.996
<u>Overig</u>			€ 4.572
	€	191.710	€ 254.838
RESULTAAT	€	63.128	

TOELICHTING

ONDERSTEUNING

De post ondersteuning bestaat uit kosten voor juridische bijstand, advisering, deskundige en wetenschappelijke onderbouwing voor de Woo, processtukken, dossiers, zienswijzen, het opstarten van procedures of inhoudelijke ondersteuning bij procedures en beleidsreacties. Allemaal dossiers waarin de belangen van aangeslotenen direct of indirect worden geraakt. Zoals in 2024 de gasvormige verliezen, habitatkaarten, TNO/25 km-afkapgrens, PAS melders, Greenpeace en Rivierengebied Nitraatrichtlijn. Deze opsomming is bedoeld als toelichting op de aard van de werkzaamheden en niet als uitputtend overzicht van proceskosten per zaak.

COMMUNICATIE

De post communicatie en presentatie betreft kosten die zijn gemaakt om aangeslotenen en andere belanghebbende te informeren en om zelf geïnformeerd te blijven. Hieronder vallen onder meer nieuwsbrieven, informatieavonden, overige media, zaalhuur, presentatiemiddelen zoals een folder en praktische en agenda ondersteuning hierbij. Deze uitgaven zijn nodig om aangeslotenen en overige belanghebbende tijdig te informeren over lopende dossiers, signalen uit de praktijk op te halen en betrokkenen waar mogelijk in staat te stellen zelf te reageren op beleidsvoornemens, zienswijzen of consultaties.

ALGEMENE KOSTEN

De algemene kosten bestaan uit reguliere organisatiekosten die nodig zijn om de stichting zorgvuldig te laten functioneren. Het gaat onder meer om verzekeringen, abonnementen, boekhoudkundige ondersteuning, accountantskosten, bancaire kosten, software en kosten voor kennisontwikkeling of workshops. Deze kosten zijn ondersteunend aan de continuïteit van de stichting. De statuten verplichten het bestuur om een administratie te voeren waaruit de rechten en verplichtingen van de stichting kunnen worden gekend.

ONKOSTENVERGOEDING

De post bestuursvergoedingen en onkosten bestuur bestaat uit reiskosten, beperkte vergoedingen voor noodzakelijke externe bijeenkomsten en een vaste vergoeding voor de voorzitter. In de laatste drie maanden van 2024 is aan de voorzitter € 1.000 per maand toegekend vanwege de uitzonderlijke en structurele tijdsinzet voor de stichting. De vergoeding is niet gekoppeld aan uitkomsten van procedures of beleidsresultaten, maar aan daadwerkelijk verrichte werkzaamheden binnen de doelstelling van SSC.

OVERIGE KOSTEN

In 2024 viel onder de incidentele kosten onder meer het afscheid van John Spithoven als voorzitter per 1 januari en de organisatorische ondersteuning rond zijn koninklijke onderscheiding. John Spithoven is medeoprichter van SSC. De onderscheiding als Ridder in de Orde van Oranje-Nassau was een erkenning van zijn jarenlange inzet voor boeren en boerengezinnen. De post overig betreft onder meer uren voor administratieve ondersteuning met name was dit nodig omdat de hoeveelheid dossiers, procedures, contacten en vragen vanuit de achterban alleen maar toeneemt. Zonder aanvullende ondersteuning zou een te groot deel van de uitvoering op vrijwilligers en bestuursleden terechtkomen.

De cijfers over 2024 laten zien dat SSC veel werk heeft verricht, maar ook dat de financiële basis onder druk kan komen te staan.. Dat is verklaarbaar door de toename van procedures, onderzoek, juridische advisering en communicatie, maar het is op langere termijn niet houdbaar wanneer de inkomsten vooral afhankelijk blijven van vrijwillige donaties. Aankomend jaar zal er dan ook gekeken worden wat de mogelijkheden zijn voor een vaste bijdrage.

VOORUITZICHT

2024 was voor SSC een jaar van veel werk, taaie dossiers en enkele duidelijke resultaten. De stichting is opgericht om aangeslotenen bij te staan die worden geraakt door stikstof-, ammoniak-, natuur-, water- en mestbeleid. Die opdracht bleef in 2024 helaas onverminderd nodig. Vergunningverlening, PAS-melders, mestbeleid, AERIUS, habitatkaarten en de Nitraatrichtlijn bepaalden voor veel aangeslotenen niet alleen het beleid, maar ook de dagelijkse werkelijkheid op het bedrijf. De statutaire werkwijze van SSC, informeren, organiseren, onderzoek laten verrichten, gevolgen inventariseren en waar nodig juridische acties ondersteunen, vormen daarbij de basis van ons werk.

Terugkijkend zien wij dat vasthoudendheid resultaat kan opleveren. SSC en een groot aantal aangeslotenen dienden zienswijzen in tegen het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Later zette het nieuwe kabinet een streep door het NPLG. Ook het dossier gasvormige verliezen bij melkvee leverde een concreet resultaat op. Door dossier specifiek onderzoek ten behoeve van onder andere inhoudelijke onderbouwing en gesprekken met kamerleden kwam dit onderwerp op de politieke agenda en werd de correctie verhoogd van 8,5% naar 14%. Dat is geen eindpunt, maar wel een stap die zonder druk vanuit onze aangeslotenen waarschijnlijk niet was gezet.

Tegelijkertijd liet 2024 zien dat veel dossiers nog lang niet zijn opgelost. SSC was betrokken bij procedures over bijplussen van habitattypen, het Woo traject tegen TNO over de 25 km-afkapgrens, een PAS-melderzaak in Overijssel, de Greenpeace-procedure (die nog wel even doorloopt) en het Rivierengebied/Nitraatrichtlijn dossier.

In al deze zaken blijft dezelfde kern terugkomen, beleid, modellen en juridische werkelijkheid moeten beter worden getoetst aan en in, de werkelijkheid.

Voor de komende periode blijven de uitdagingen groot. PAS-melders wachten nog steeds op rechtszekerheid. Vergunningverlening blijft onzeker. De discussie over AERIUS, doelsturing, mestbeleid, natuurdoelen en provinciale plannen zal veel aandacht blijven vragen. SSC kiest daarbij per dossier de passende route, overleg, onderzoek, zienswijze, Woo verzoek, ondersteuning van een of enkele aangeslotenen, deelname in procedures van derden of zelfstandig optreden wanneer dat juridisch mogelijk en nodig is.

De meerwaarde van SSC is dat we praktijk, kennis en rechtsbescherming combineren. Veel aangeslotenen kunnen en hoeven deze strijd niet alleen voeren. Daarom bundelen wij jullie signalen, schakelen deskundigen in, halen informatie boven tafel en ondersteunen we waar nodig juridisch. Dat vraagt geld, tijd en uithoudingsvermogen en inzet van adviseurs, advocaten, deskundigen en donateurs, maar bovenal de steun en interactie van en met aangeslotenen.

Wij gaan door met dezelfde inzet en blijven opkomen voor rechtszekerheid en ruimte voor de agrarische sector en degene die belang hebben bij een gezonde, robuuste voedsel procederende sector. Niet omdat het samen kan, maar omdat het simpelweg, niet alleen kan.

Jan Cees Vogelaar

namens het bestuur van Stichting Stikstofclaim

Nog niet aangesloten bij SSC? Klik dan op het logo hieronder (stikstofclaim.nl) en vul het aanmeldingsformulier in. Mocht je eerst meer informatie willen, dan kunt veel vinden op onze website en anders kunt u via onderstaande contactgegevens ook uw vragen stellen.

STIKSTOFCLAIM.NL

Stichting Stikstofclaim
www.stikstofclaim.nl
info@stikstofclaim.nl
KvK 76063283
BTW NL860494226B01

STIKSTOFCLAIM.NL

Nog niet aangesloten bij SSC? Klik dan op het logo hieronder (stikstofclaim.nl) en vul het aanmeldingsformulier in. Mocht je eerst meer informatie willen, dan kunt veel vinden op onze website en anders kunt u via onderstaande contactgegevens ook uw vragen stellen.

STIKSTOFCLAIM.NL

STIKSTOFCLAIM.NL

Stichting Stikstofclaim
www.stikstofclaim.nl
info@stikstofclaim.nl
KvK 76063283
BTW NL860494226B01

STIKSTOFCLAIM.NL